

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1921 kl. 1 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner
angående minskning av den maximikvantitet spritdrycker,
som får utminuterat för kalendermånad. (2:a avd.)*

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Antonsson, Wijk, Gustaf Nilsson, K. A. Nilson, Örne, Åhlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Bärg, Olsson i Ramsta, Lithander, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström, Grevesmühl, Kant, Ericson i Öberga, Lövgren i Nyborg och Brännström.

I tvenne likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 123, av herrar *K. A. Nilson* och *Björkman*, och den andra inom andra kammaren, nr 194, av herr *Jonsson* i Hökhult jämte tolv andra ledamöter av kammaren, har föreslagits, »att riksdagen måtte besluta, att § 48 i kungl. förordningen av 14 juni 1917 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Spritdrycker må ej till någon utminuterat i större myckenhet än två liter i kalendermånaden.

Efter därom skriftligen gjord framställning äger dock bolag, om särskilda skäl föreligga, medgiva köparen rätt att för visst tillfälle inköpa större myckenhet än sålunda stadgats.»

Beträffande vad motionärerna anfört till stöd för sitt förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

De väckta motionerna avse den förändring i 48 § i rusdrycksförsäljningsförordningen att maximum för månadsransonen vid utminuterat måtte sänkas från 4 liter till 2 liter.

Utskottet.

Såsom i motionerna erinrats, utgör måttet 4 liter resultatet av en sammanjämkning mellan kamrarnas olika meningar på denna punkt vid förordningens tillkomst, varvid första kammaren ansett en maximibestämmelse obehövlig, under det andra kammaren velat sätta gränsen vid 2 liter för månad.

Under kristiden fick 48 § på nu förevarande punkt icke någon aktuell betydelse. De extraordinära förhållandena och främst bristen på spritvaror medförde, som bekant, vida längre gående inskränkningar än till och med 2 liter i månaden. Först från och med 1920 års början har 48 § i praktiken trätt i tillämpning.

Emellertid framfördes redan vid sistnämnda års riksdag krav på inskränkning av maximikvantiteten. I motioner av herrar *Björkman* och *Norling*, I:119, samt av herr *Igel* m. fl., II:240, påyrkades samma ändring i 48 § som den nu föreslagna. Bevillningsutskottet tillstyrkte motionerna, som ock blevo bifallna av andra kammaren, varemot första kammaren biträdde en av 8 ledamöter i utskottet framställd reservation med yrkande om avslag å motionerna. En reservant hade uttalat sig för en maximikvantitet av tre liter i månaden. Vid nämnda utgång hade frågan för det dåvarande förfallit.

Då kravet på minskad utminuteriug nu ånyo göres gällande, åberopa motionärerna en längre tids erfarenhet. De hava också anført en rätt omfattande statistik, ågnad att belysa verkningarna av 4-litersgrånsen. Sårskilt synas de statistiska siffrorna otvetydigt giva vid handen, hurusom ökad utminuteriug medført motsvarande ökning av fylleriförseelserna. Sålunda svara exempelvis mot utminuteriug 1913 av 37,607,679 liter, 1916 av 27,458,700 liter, 1917 av 8,060,545 liter, 1918 av 5,680,397 liter, 1919 av 12,126,004 liter och 1920 av 33,635,886 liter fylleriförseelser till antal av respektive 58,909, 43,911, 18,507, 18,854, 34,858 och ungefår 48,000.*

1920 års bevillningsutskott stödde sig också på statistik, som utvisade tilltagande fylleriförseelser, och ånsåg utskottet att en minskad utminuteriug skulle bliva av god effekt i avseende å deras ståvjande. Maximiransonens nedsåttande vore ock ågnat att förekomma missbruk av inköpsrätt genom överlåttande av spritöverskott ått personer utan motbok eller med mindre tilldelning. Hårjåmte erinrades dårrom, att flera försåljningsbolag inom sina resp. områden tillåmpat lågre maximiranson ån den förfåttningssenliga.

Enligt vad utskottet har sig bekant, hava under 1920 samt innevarande år ej mindre ån omkring fjårdedelen av de rusdrycksbolag, som bedriva utminuteriug av spritdrycker, begrånsat maximikvantiteten av dessa till 2 liter pr månad, ett par till 1 liter pr månad, med, såsom det uppgives, god effekt i nykterhetsavseende. Dårremot synes den olågenheten hava uppstått till följd av sådan inskrånkning, att i en del fall personer inom dessa bolags hemortsområden, som ånsett den dem beviljade kvantiteten för liten, be-

* De officiella siffrorna för 1919 och 1920 åro resp. 35,103 och 45,580.

gagnat sig av den i förordningens 42 § medgivna möjligheten att förflytta sin inköpsrätt till bolag, som medger större inköpsmaximum. I något fall synes härigenom rent av en osund konkurrens hota att uppstå mellan bolag, vilkas hemortsområden gränsa till varandra.

Då det sålunda enligt utskottets mening visat sig, att begränsning av utminuteringskvantiteten verkat nykterhetsfrämjande, och då det av skäl som anförts givetvis är önskligt att likformighet vinnes i detta avseende, har bevillningsutskottet funnit sig böra biträda motionärernas förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till förevarande motioner I: 123, av herrar K. A. Nilson och Björkman, samt II: 194, av herr Jonsson i Hökhult m. fl., besluta, att 48 § i kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skall erhålla följande förändrade lydelse:

Spritdrycker må ej till någon utminuteras i större myckenhet än två liter i kalendermånaden.

Efter därom skriftligen gjord framställning äger dock bolag, om särskilda skäl föreligga, medgiva köpare rätt att för visst tillfälle inköpa större myckenhet än sålunda stadgats.

Stockholm den 26 maj 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservation:

av herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Wijk*, *Gustaf Nilsson*, *Lithander*, *Grevesmühl*, *Kant* och *Brännström*, vilkat yrkat avslag å motionerna.
